

Autor: Jan Klimaszewski
janklimaszewski@wp.pl

Zadania do ćwiczeń z Programowania Strukturalnego w języku C++.

Rozdział 1 - Podstawy

Zadanie 1.1

Napisać prosty program pytający użytkownika o imię a następnie wypisujący napis „Witaj [wczytane imię]!”.

Zadanie 1.2

Napisać program obliczający sumę trzech liczb - jedna typu rzeczywistego i dwie typu całkowitego. Wszystkie liczby podane przez użytkownika programu. Wyniki wyświetlić na ekranie monitora.

Zadanie 1.3

Napisać program przeprowadzający krótki (ok. 5 pytań) test jednokrotnego wyboru - pytania mają możliwe odpowiedzi „tak” lub „nie”. Obliczyć wynik osiągnięty przez użytkownika programu i przedstawić go na ekranie monitora. Wykorzystać zmienne typu logicznego.

Rozdział 2 - Instrukcje warunkowe

Zadanie 2.1

Napisać program wczytujący liczbę podaną przez użytkownika. Wydrukować na ekranie monitora czy dana liczba jest dodatnia, ujemna czy równa zeru.

Zadanie 2.2

Napisać program przeprowadzający krótki test (jak w przypadku zadania 1.3). Test jest prowadzony dopóki użytkownik odpowiada prawidłowo na pytania. W przeciwnym przypadku należy zakończyć test i przedstawić wynik.

Zadanie 2.3

Wczytać trzy słowa podane przez użytkownika. Sprawdzić, które słowo jest dłuższe, uporządkować je zgodnie z relacją większości/mniejszości. Wypisać wyniki na ekranie monitora.

Rozdział 3 - Instrukcje iteracyjne (pętle)

Zadanie 3.1

Wczytywać znaki podawane przez użytkownika aż do momentu wczytania znaku „*”. Dla każdego znaku wydrukować na bieżąco jego wartość logiczną i to czy leży bliżej litery „a” alfabetu, czy dalej od znaku aktualnie wczytanego.

Zadanie 3.2

Dany jest ciąg zdefiniowany iteracyjnie:

$$a_0 = 1$$

$$a_1 = 2$$

$$a_n = a_{n-2}/a_{n-1}$$

Wyznaczyć n-ty wyraz ciągu, gdzie n - liczba podana przez użytkownika. Wyniki wypisać na ekranie monitora.

Zadanie 3.3

Dana jest funkcja $f(x) = x^3 + 4x^2 + 2x + 3$. Znaleźć i wypisać na ekranie monitora miejsce zerowe funkcji z dokładnością do miejsca po przecinku podanego przez użytkownika.

*zadania 3.1 - 3.3 rozwiązać na trzy sposoby - przy użyciu pętli „for”, „do-while” i „while-do”.

Rozdział 4 - Tablice

Zadanie 4.1

Wczytać zdanie podane przez użytkownika. Policzyc ilość użytych słów (zakładamy ze jeden znak to też słowo). Wynik wydrukować na ekranie monitora.

Zadanie 4.2

Wypełnić dwie tablice (A i B) dwuwymiarowe 10 na 10 komórek losowymi liczbami. Tablicę A liczbami z przedziału $<10, 20>$, a tablicę B liczbami z przedziału $<20, 30>$. Wydrukować obie tablice. Przepisać dane z tablicy A do B a z B do A. Wydrukować obie tablice.

Zadanie 4.3

Wczytać losowe znaki ASCII do tablicy 11 na 11 komórek. Wydrukować tablicę. Dla znaków leżących na głównej i drugiej przekątnej, jeśli dany znak to cyfra - zastąpić go literą „c”, jeśli to litera - zastąpić go literą „l”. W przeciwnym wypadku wpisać znak „x”. Komórki znad głównej przekątnej zamienić miejscami z komórkami pod główną przekątną w sposób symetryczny względem głównej przekątnej. Wydrukować tablicę na ekranie monitora.

Zadanie 4.4

Wczytać zdanie podane przez użytkownika. Każdą literę ze zdania wpisać do oddzielnej komórki tablicy trzowymiarowej 5 na 5 na 5 komórek. Wydrukować tablicę w miarę czytelny sposób. Założyć ze liczba liter w zadaniu nie musi być równa liczbie komórek w tablicy. Wszystkie komórki zewnętrzne wypełnić znakami „X”. Komórkę centralną zastąpić znakiem „*”. Ponownie wydrukować tablicę na ekranie monitora.

Przykładowy zestaw zadań z poprzednich lat (I kolokwium):

Zadania do rozwiązania na kartce:

Zad.1

Wczytywać liczby całkowite dopóki występują na przemian liczby nieparzyste i parzyste. Obliczyć średnią z liczb większych od zera. (rozwiązać bez użycia tablic)

Zad.2

Wczytać z konsoli znaki do tablicy T o rozmiarze $n*m$ (n, m stałe). Policzyć ile razy na obwodzie tablicy wystąpiła litera 'a'. Wypisać wszystkie wyniki.

Zadanie do rozwiązania przy komputerze:

Do p losowo wybranych komórek (odpowiedź: należy wylosować indeksy i, j z przedziału $<0, n$) tablicy liczb całkowitych T , o rozmiarze $n*n$ (n stała), wpisać wartości podane przez użytkownika. Pozostałym komórkom nadać wartość 1. Ilość wczytanych liczb p podawana przez użytkownika (wczytywać p tak długo dopóki nie będzie poprawne). Wypisać wierszami tablicę T .

- Obliczyć średnią elementów znajdujących pod główną przekątną oraz średnią liczb nad główną przekątną.
- Zamienić miejscami wartości z głównej przekątnej z wartościami z drugiej przekątnej. Wypisać wierszami tablicę T .

Rozdział 5 - Rekordy i sortowanie

Zadanie 5.1

Zdefiniować rekord „Dane_osoba” zawierający pola: „Imie”, „Nazwisko”, „Wiek” oraz „Plec”. Stworzyć zmienną typu rekordowego i wypełnić ją danymi podanymi przez użytkownika. Wydrukować dane na ekranie monitora.

Zadanie 5.2

Stworzyć tablicę 10-ciu rekordów przechowującą dane na temat osoby (rekord jak w zadaniu 5.1). Wypełnić ją w miarę możliwości losowymi danymi. Posortować tablicę od najmłodszej do najstarszej osoby. Wydrukować tablicę na ekranie monitora.

Zadanie 5.3

Zdefiniować rekord „Dom” zawierający pola: „Rok_zbudowania”, „Nr_domu”, „Ulica”, „Mieszkancy”. Pole „Mieszkancy” jest tablicą trójkomórkową, w której każda komórka przechowuje dane odnośnie jednej osoby typu rekordowego „Dane_osoba” (jak w zadaniu 5.1). Stworzyć zmienną przechowującą dane o jednym domu. Wpisać dane podane przez użytkownika. Wydrukować czytelnie dane na ekranie monitora.

*zadanie 5.2 rozwiązać dla różnych rodzajów sortowania: przez wybieranie, przez wstawianie bez i z wartownikiem, bąbelkowe.

Rozdział 6 - Pliki tekstowe

Zadanie 6.1

Wczytać 10 losowych liczb do pliku. Następnie wczytać 10 liczb podanych przez użytkownika. Dla każdej wczytanej liczby obliczyć sumę tej liczby i odpowiadającej (kolejność) liczby z pliku. Wyniki drukować na bieżąco na ekranie monitora i zapisywać je w pliku w postaci kolumny:

[liczba wylosowana 1] + [liczba użytkownika 1] = [wynik 1]

[liczba wylosowana 2] + [liczba użytkownika 2] = [wynik 2]

...

Zadanie 6.2

Wykonać zadanie 4.3 zapisując wyniki zamiast na ekranie - w pliku o nazwie podanej przez użytkownika.

Zadanie 6.3

Wykonać zadanie 5.3 analogicznie jak 6.1.

Zadanie 6.4

Wykonać zadanie 6.3 ale dane do zmiennej typu rekordowego „Dom” dodatkowo można wczytać z pliku. Program powinien mieć możliwość zapisu danych wprowadzonych przez użytkownika (do pliku) oraz odczytu tych danych (z pliku) i wczytania ich do zmiennej rekordowej.

Rozdział 7 - Funkcje

Zadanie 7.1

Wykonać zadanie 4.1 ale do liczenia słów w zdaniu wczytanym przez użytkownika wykorzystać funkcję zwracającą wynik typu całkowitego dodatniego.

Zadanie 7.2

Wykonać zadanie 5.2 ale do wypełniania zmiennej rekordowej danymi losowymi oraz do zamieniania miejscami komórek z nad i z pod głównej przekątnej wykorzystać dwie funkcje.

Zadanie 7.3

Wykonać zadanie 6.4. Utworzyć funkcje: wczytującą dane wpisane przez użytkownika do rekordu, wczytującą dane z pliku o zadanej nazwie do rekordu, losującą dane do rekordu, zapisującą dane z rekordu do pliku, wypisującą dane z rekordu na ekran monitora. Wykorzystać wszystkie funkcje - jeśli trzeba, lekko zmodyfikować w tym celu treść zadania.

Rozdział 8 - Rekurencja

Zadanie 8.1

Napisać program wypisujący na ekranie monitora liczby od 1 do n, gdzie n podane przez użytkownika. Program napisać w postaci funkcji rekurencyjnej.

Zadanie 8.2

Ułożyć funkcję realizującą następujące zadanie: po każdym naciśnięciu klawisza Enter program ma wczytywać zdanie wpisane wcześniej przez użytkownika i zapisywać je do pliku tekstowego. Program ma być oczywiście napisany bez użycia pętli, a z wykorzystaniem rekurencji.

Zadanie 8.3

Wykonać zadanie 3.3 z wykorzystaniem funkcji rekurencyjnej.

Zadanie 8.4

Dany jest ciąg określony w sposób rekurencyjny: $a_n = a_{n-1} / a_{n-2}$. Wypisać wszystkie wyrazy tego ciągu, do chwili gdy zmiana wartości wyrazu poprzedniego względem bieżąco wypisywanego będzie mniejsza od dokładności podanej przez użytkownika. Wykorzystać funkcje rekurencyjne.

Rozdział 9 - Wskaźniki

Zadanie 9.1

Przypisać kilka wskaźników do jednej zmiennej typu string. Zaprezentować przy wykorzystaniu programu jak działają wskaźniki - co przechowują na początku, na co wskazują, jaki jest adres zmiennej typu string, jak zmienia się wartość zmiennej i co dzieje się z adresem do zmiennej, co wskazują wskaźniki przed i po zmianie wartości zmiennej, co przechowują (jakie mają wartości) przed i po przypisaniu ich do zmiennej.

Zadanie 9.2

Wypisać wyrazy ciągu (jak w zadaniu 8.4) do wyrazu n-tego (n podane przez użytkownika). Do zmiennej przechowującej wartość ciągu przypisać wskaźnik i wyniki programu wypisywać na ekran monitora stosując operator wyluskania „*“.

Zadanie 9.3

Wypisać wyrazy ciągu (jak w zadaniu 8.4) do wyrazu n-tego (n podane przez użytkownika). W zdaniu wykorzystać zmienne dekladowane dynamicznie.

Zadanie 9.4

Napisać program do mnożenia dwóch tablic dwuwymiarowych o dowolnej wielkości. Tablice możliwe do wczytania z pliku, wylosowania lub wczytania wartości komórek przez użytkownika. W przypadku losowania i wypełniania przez użytkownika - to użytkownik określa wielkość tablic. W przypadku wczytywania z pliku - wielkość ustalana jest automatycznie. Wyniki wypisać na ekranie monitora. Wykorzystać tablice dynamiczne.

Rozdział 10 - Listy

Zadanie 10.1

Wczytywać liczby podawane przez użytkownika tak długo, aż podana zostanie liczba 0. Wypisać wszystkie liczby po zakończeniu wczytywania.

Zadanie 10.2

Wczytywać imiona i wiek osób podawany przez użytkownika do listy aż do napotkania słowa „koniec”. Następnie posortować listę według kolejności alfabetycznej. Wypisać listę przed i po posortowaniu.

Zadanie 10.3

Wczytywać imiona i wiek osób podawany przez użytkownika do listy aż do napotkania słowa „koniec”. Następnie ułożyć listę w kolejności odwrotnej do bieżącej. Usunąć wszystkie pola listy podane przez użytkownika. Wypisać listę przed i zmianie.

Zadanie 10.4

Wykonać zadanie 10.1 ale przy zastosowaniu listy dwukierunkowej. Po każdej liczbie większej od średniej dodać dodatkowe pole z liczbą 5.

Wypisać liczby od początku i od końca.

Przykładowy zestaw zadań z poprzednich lat (II kolokwium):

Zadania do rozwiązania na kartce:

Zad.1

Ułożyć funkcję wczytującą do tablicy dwuwymiarowej (o stałych wymiarach) imię i wiek pewnej osoby podawane przez użytkownika. Założyć, że użytkownik nie musi podawać danych w ustalonej kolejności (wiadomo, że wiek składa się tylko z cyfr a imię tylko z liter): np. może najpierw podać wiek potem imię pewnej osoby, a dla następnej podać imię a potem wiek. Do utworzenia tablicy zdefiniować pomocniczy rekord zawierający pola „string imie” i „int wiek”.

Zad.2

Dla listy zdefiniowanej strukturą:

```
struct Osoba{string imię; int wiek; bool plec; Osoba *n;};
```

napisać funkcję typu „void” tworzącą listę z danych podawanych przez użytkownika, przyjmującą w parametrach formalnych wskaźnik do początku listy. Stworzyć funkcję drukującą listę od końca (od elementu wskazującego na NULL).

Zadanie do rozwiązania przy komputerze:

Stworzyć tablicę dwuwymiarową o wymiarach „m” na „n”, gdzie „m” i „n” podane przez użytkownika (lub w pliku – patrz dalej). Każda komórka tablicy jest elementem typu rekordowego o polach: „zawod”, „wiek”, „zarobki”. Wpisać w każdą komórkę dane z pliku podanego przez użytkownika. Policzć średnie zarobki na obwodzie tablicy. Wypisać na ekranie imiona osób, których zarobki są większe od średniej (układ tablicy powinien być zachowany). Program zrealizować w oparciu o odpowiednie funkcje.